

Erdővagyon-gazdálkodási Intézet

Erdővagyon-gazdálkodási Intézet

Regionális erdőgazdálkodás, üzemléter

Prof. Dr. Lett Béla
mb. intézetigazgató

Az előadás összeállításában közreműködtek:
az EVGI munkatársai és kiemelten
Holl Katalin doktorandusz

1. Regionális erdőgazdálkodás

- ◆ Erdőgazdálkodási nagyrégiók
- ◆ Az erdőterület időbeli – térségi változásai
- ◆ Az erdőállományi és erdészeti forgalmi jellemzők
- ◆ Fafajсорos állományi-forgalmi, naturális-pénzügyi jellemzők
- ◆ Az ágazati szerkezet – a fafeldolgozás

2. Üzemméret

- ◆ Területnagyság

3. Együttműködés

- ◆ Az erdőgazdasági társaságok belső, szakmai és regionális együttműködései

Erdőgazdálkodási Intézet

Erdőgazdálkodási régiók

Erdőgazdasági táj

Területileg összefüggő, ... egyöntetű, ...azonosnak vehető terület, amelyen meghatározott és meghatározható termesztési, gazdasági feladatokat oldanak meg. Az erdőgazdasági tájak elkülönítése során elsősorban a fafajok természetes vagy mesterségesen már kialakított területi elhelyezkedése az irányadó. ... Az erdőgazdasági tájak kijelölésének a célja tehát nem elsősorban a földrajzi elhatárolás, hanem a termesztési feladatok és lehetőségek földrajzi kijelölése. (Babos I. 1954.)

Erdészeti táj

A jelen erdészeti tájbeosztás kizárólag **természetföldrajzi alapokra** épül. Éppen ezért jelen beosztásunkban nem az *erdőgazdasági* tájcsoporthoz, tájak és tájrészletek megnevezését használjuk, hanem erdészeti tájcsoporthoz, tájakról és tájrészletekről beszélünk.

(Magyarország erdészeti tájai Szerk.: Halász G. ÁESZ Budapest 2005)

Erdővagyon-gazdálkodási Intézet

Erdőgazdálkodási régiók

Erdőgazdálkodási régiók

- ◆ a 19 megye besorolásával,
- ◆ a három erdészeti nagytáj besorolásával,
- ◆ a 19-22 állami erdészeti Zrt. besorolásával.

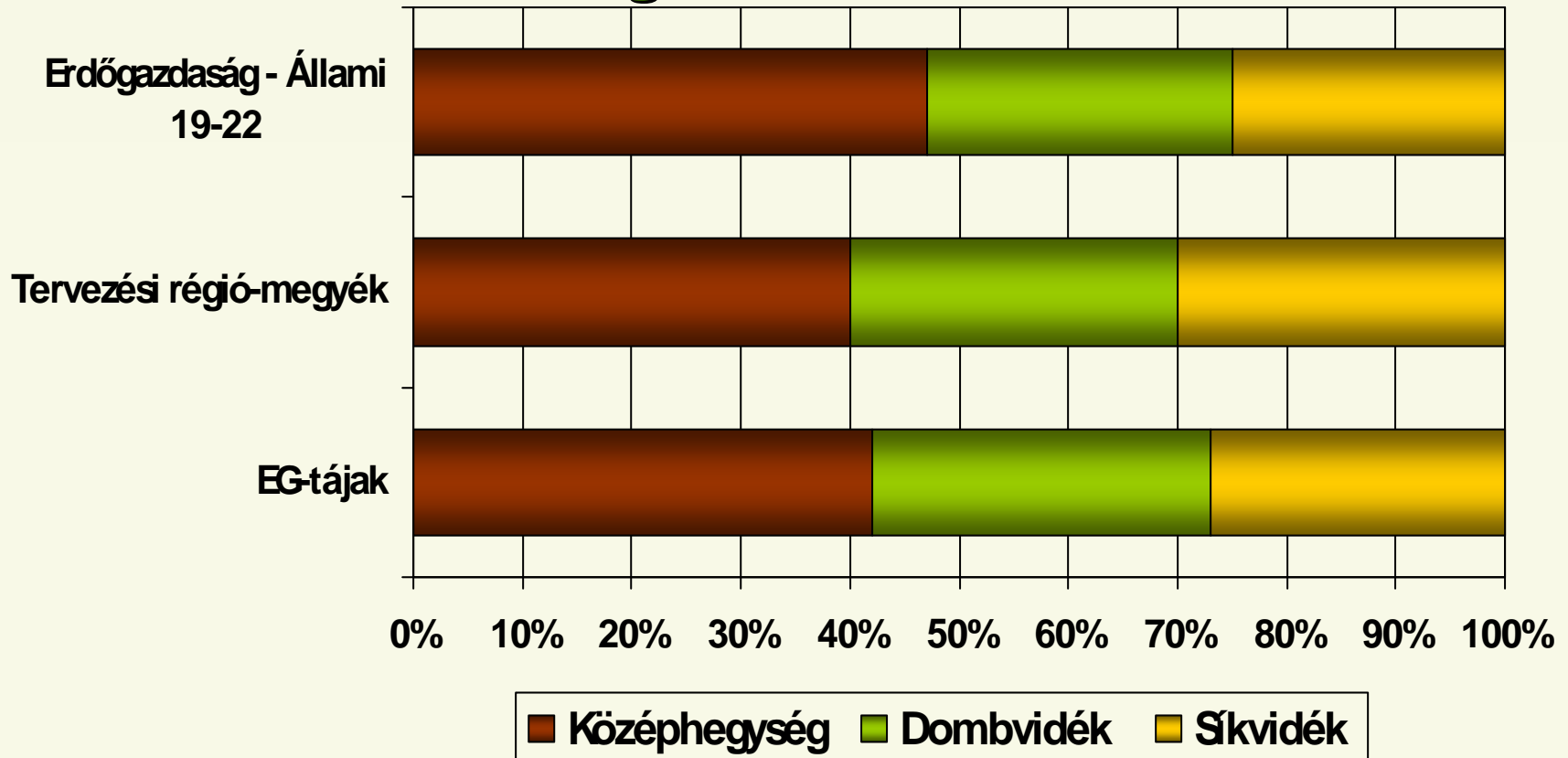
Össz. erdő (%)	Hegyvidék	Dombvidék	Síkvidék	Összesen
EG-tájak	42	31	27	100
Tervezési régió - megyék	40	30	30	100
Erdőgazdaság Állami (19-22)	47	28	25	100

A régiókat 3 módon alakítottuk ki.

Régiók átfedése

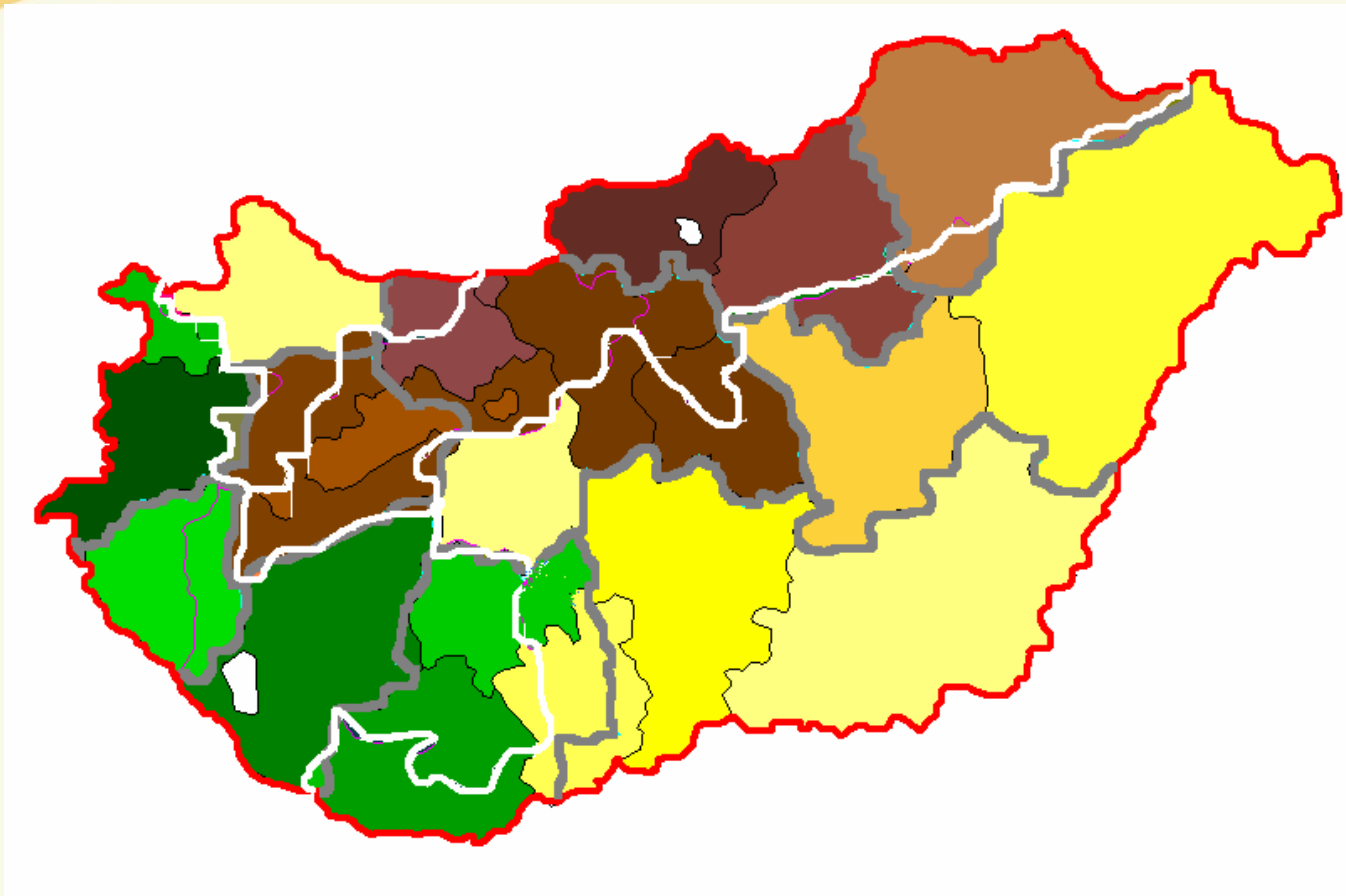

Jelentős a régiók átfedése.

Erdővagyon-gazdálkodási Intézet

Erdőgazdálkodási régiók

Erdőgazdálkodási alapon 3 régiót különítettünk el.

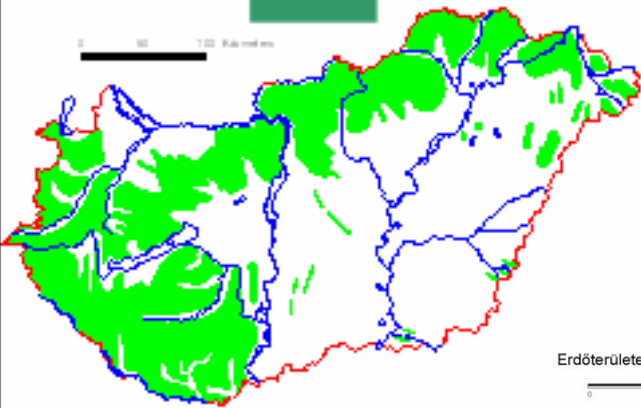
Erdővagyon-gazdálkodási Intézet

Erdőgazdálkodási régiók

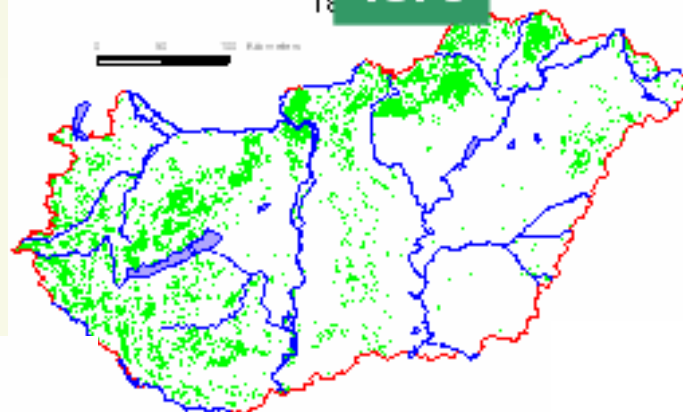

Az erdőterület változása - MÚLT

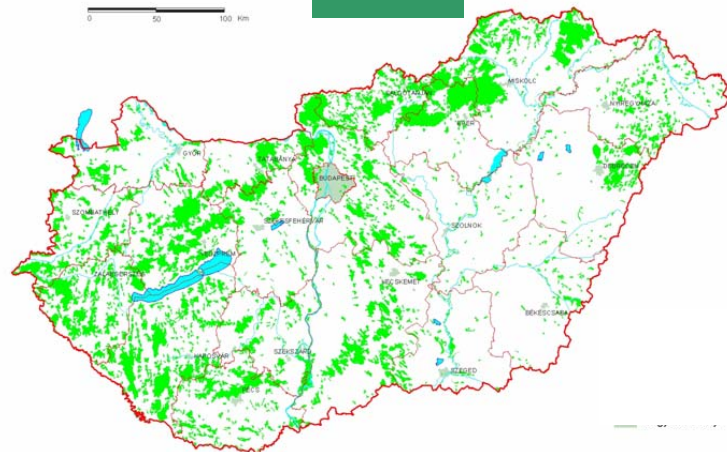
896

1879

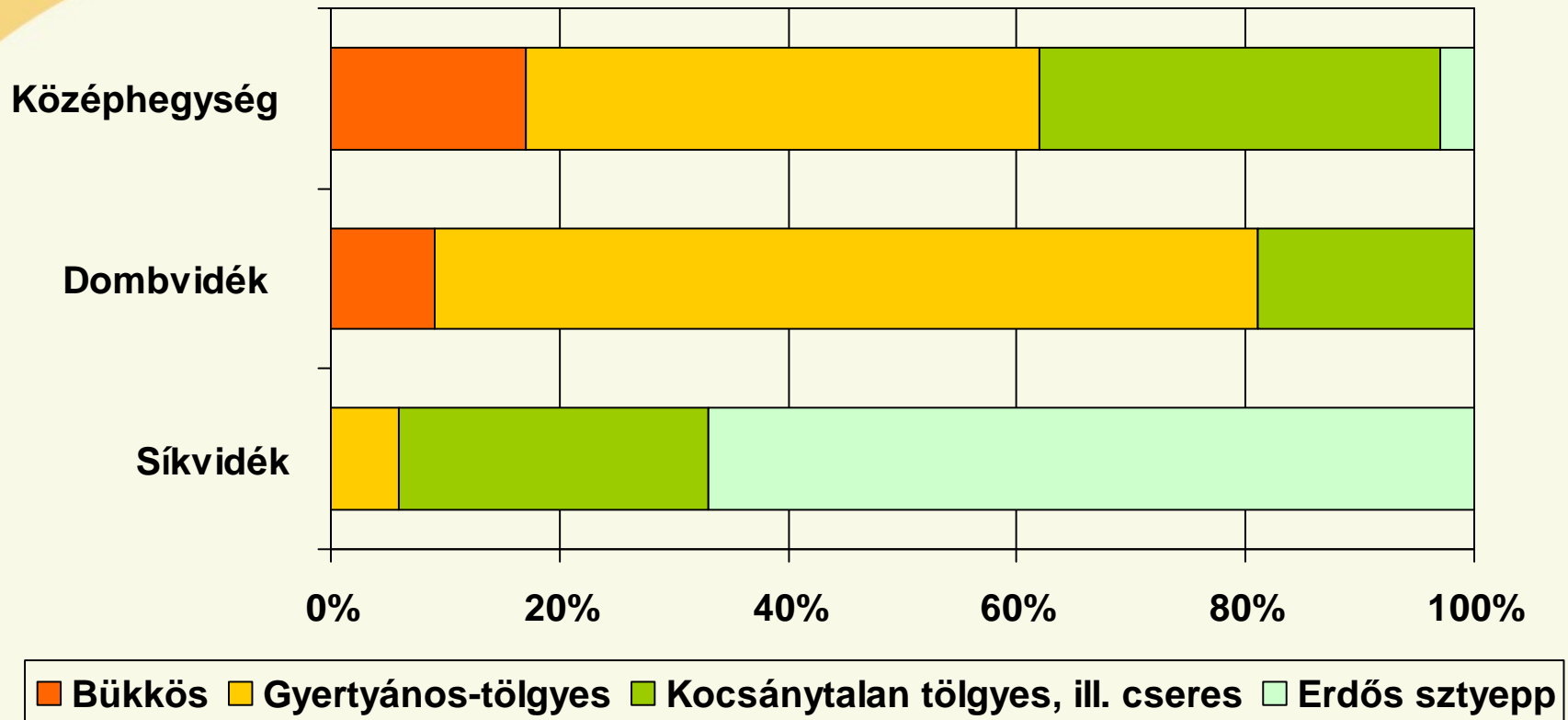

2006

Klímatípusok

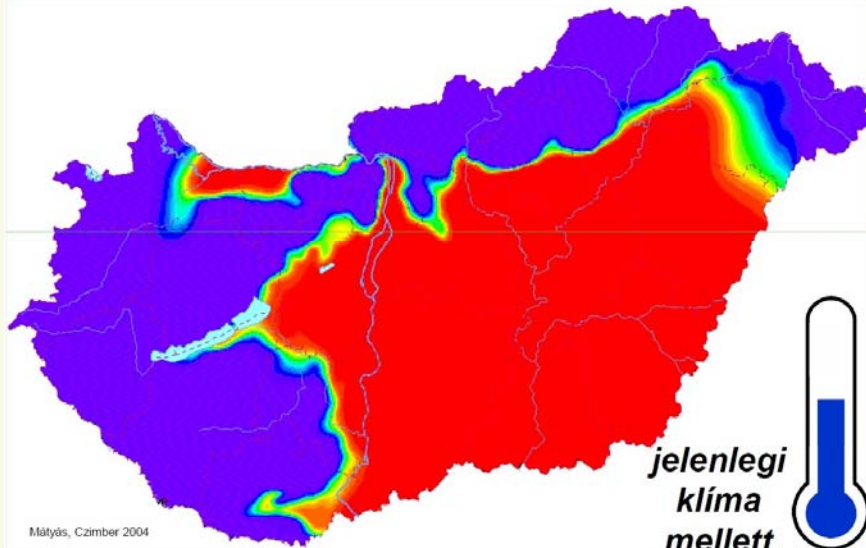

A bükkös klíma aránya eddig is alacsony volt szemben az erdős sztepp klíma térnyerésével.

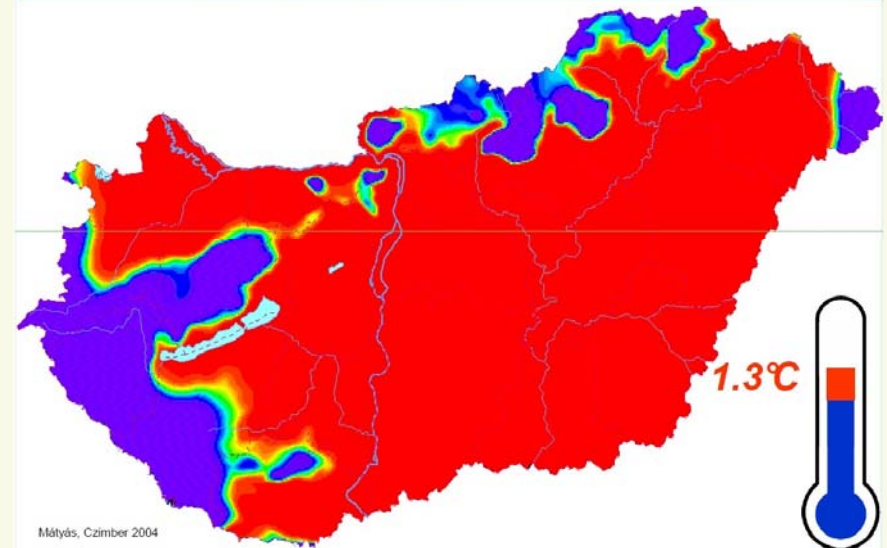

Az erdőterület változása - JÖVŐ

Zárt erdő / erdős-sztyepp

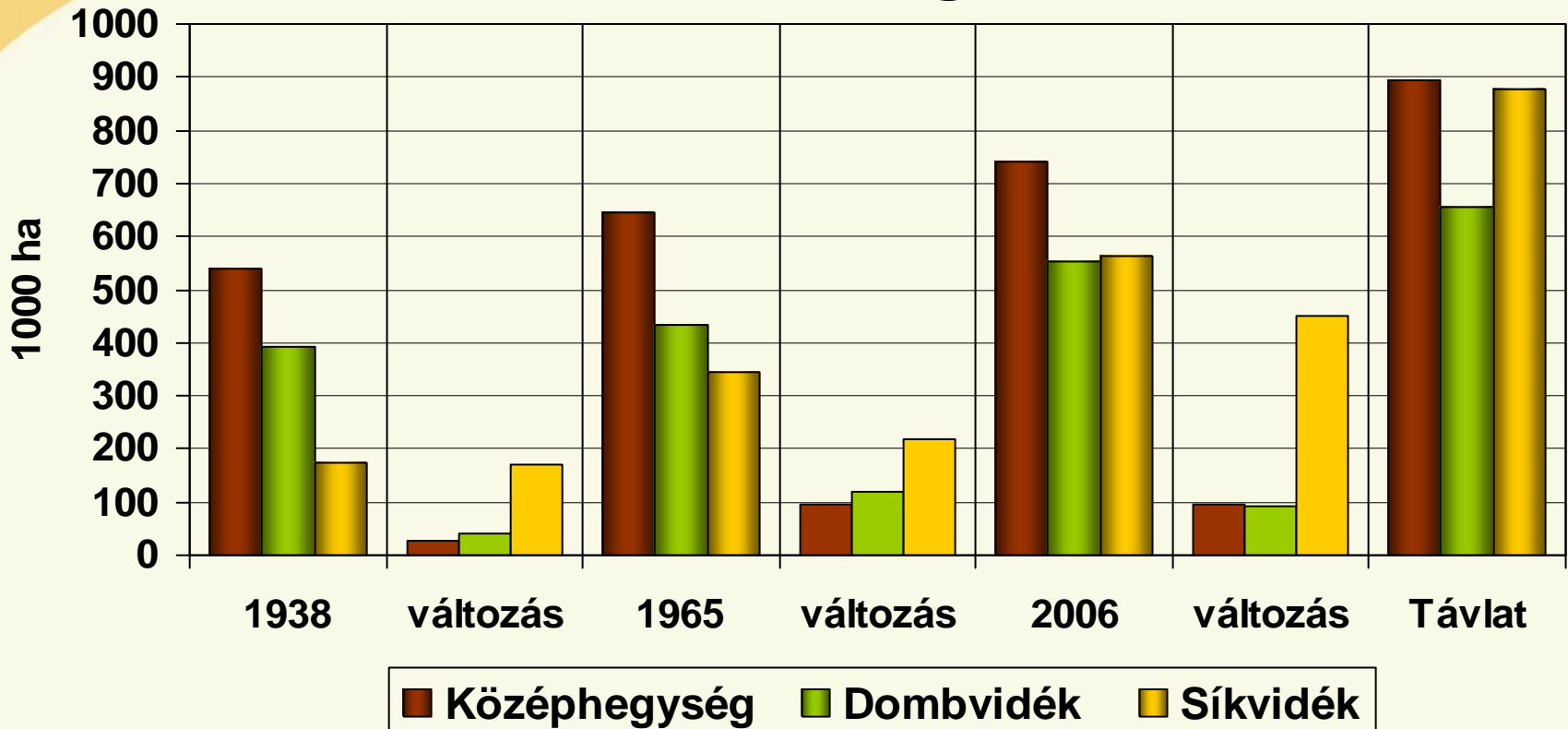
Zárt erdő / erdős-sztyepp

A klímaváltozás hatása

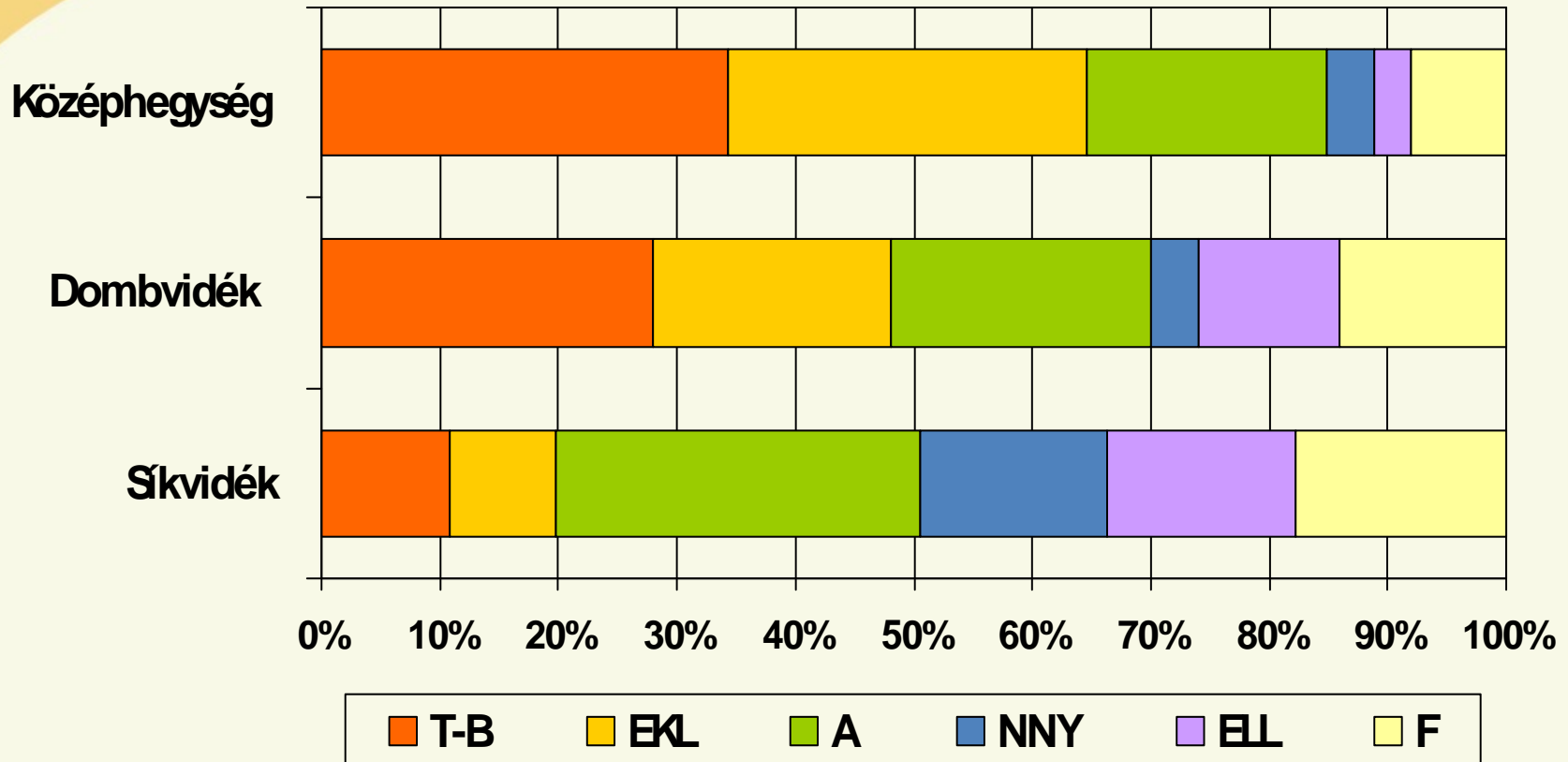
Az erdőterület térségi változása

A szemi-arid klímájú – síkvidéki termőhelyű erdőállományok növekedhetnek.

Fafajarányok

A termőhelynek megfelelően különböznek a fafajarányok.

Erdőgazdálkodási jellemzők

Erdőállományi és erdészeti forgalmi jellemzők

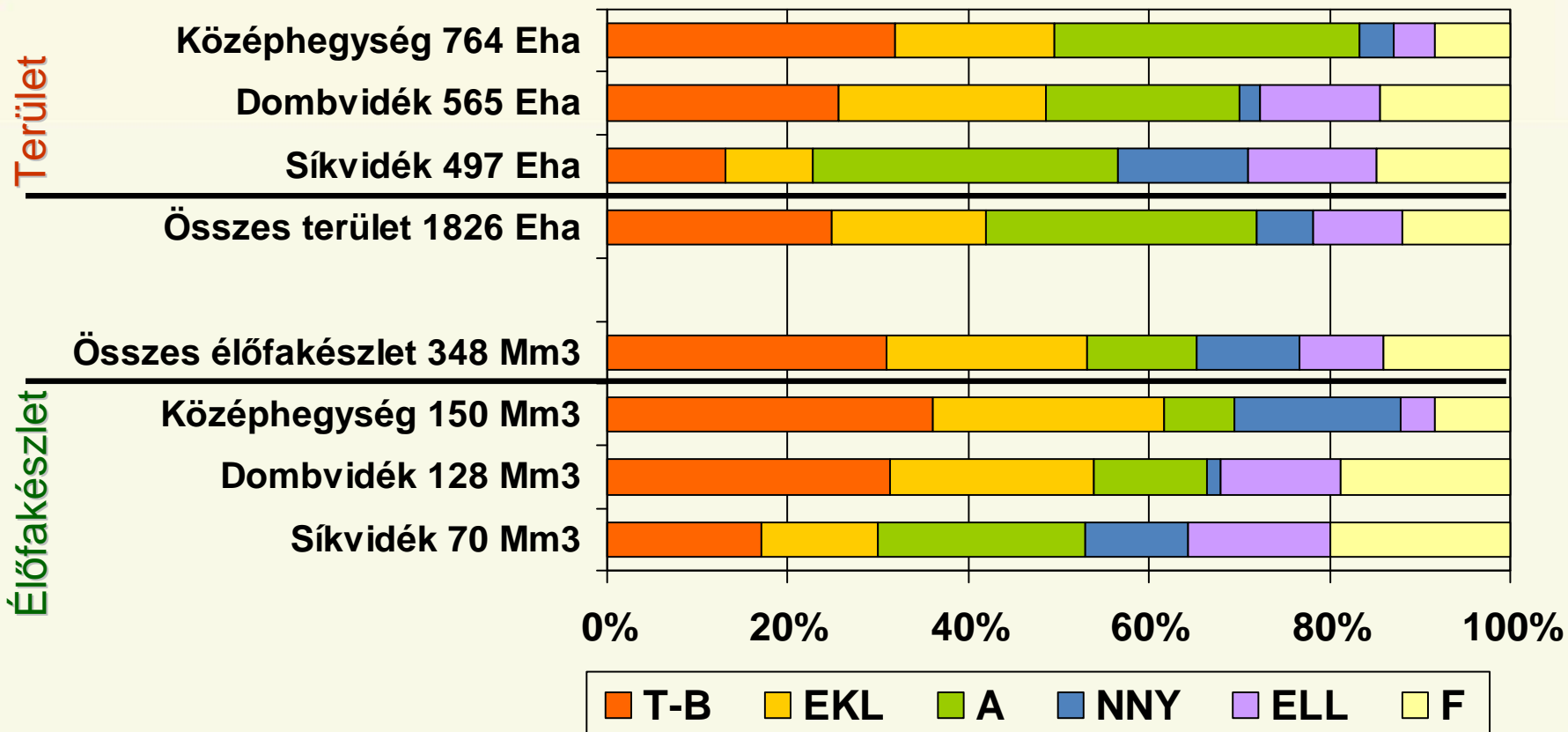
	Erdőterület	Fakészlet	Növedék	Faállomány érték	Eredmény
Összes	1000 ha	M m ³	M m ³	Mrd Ft	Mrd Ft
Állomány	1826	348	12,9	1212	86
Forgalom	21,5	4,7	7,1	42,7	2,6
F/Á (%)	1,5	1,5	55	3,5	3
Hegyvidék					
Állomány	764	151	4,5	458	33
Forgalom		1,4	2,2	13,7	0,3
F/Á (%)		0,9	49	3,0	1
Dombvidék					
Állomány	565	128	4,2	469	27
Forgalom		1,8	2,8	18,6	1,4
F/Á (%)		1,4	67	4,0	5
Síkvidék					
Állomány	497	69	4,2	285	26
Forgalom		1,4	2,0	10,4	0,9
F/Á (%)		2,0	48	3,6	3

Az állományi és forgalmi, a természetes és pénzügyi jellemzők alapvetően különböznek.

Erdőgazdálkodási jellemzők

Terület és élőfakészlet megoszlása fafajonként és régiónként

Erdőgazdálkodási jellemzők

Folyónövedék és fakitermelés régiónként

Erdőgazdasági tájak	Növedék	Fakitermelés
	1000 m ³	1000 m ³
Középhegység	4511	2192
Dombvidék	4151	2738
Síkvidék	4229	1946
Összes	12891	6876

A fakitermelés sokkal kisebb, mint a folyónövedék.

A folyónövedék és a fakitermelés megoszlása fafajonként és régiónként

Folyónövedék

Összes folyónövedék 12,9 Mm³

Fakitermelés

Összes fakitermelés 7,0 Mm³

Középhegység 4,5 Mm³

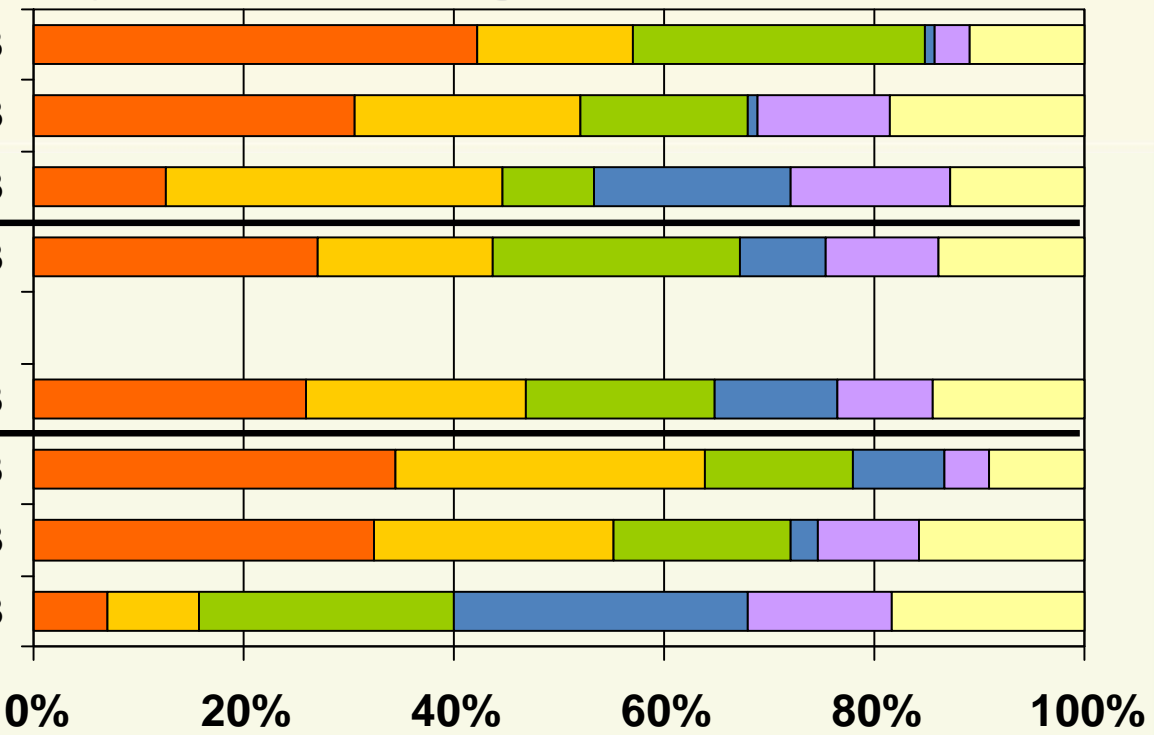
Dombvidék 4,2 Mm³

Síkvidék 4,2 Mm³

Középhegység 2,2 Mm³

Dombvidék 2,8 Mm³

Síkvidék 2,0 Mm³

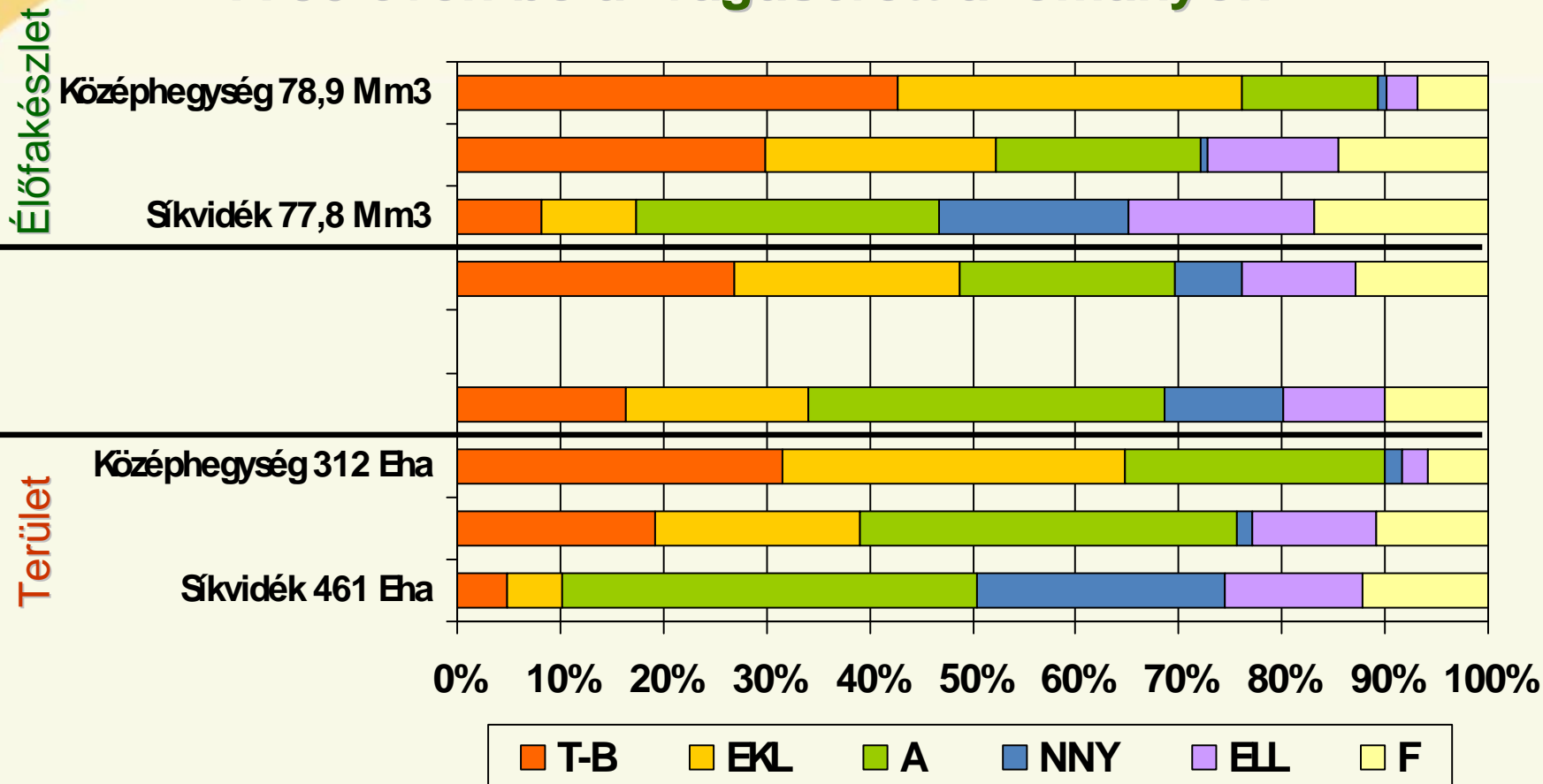

Erdővagyon-gazdálkodási Intézet

Erdőgazdálkodási jellemzők

A 30 éven belül vágásérett állományok

Erdőgazdálkodási jellemzők

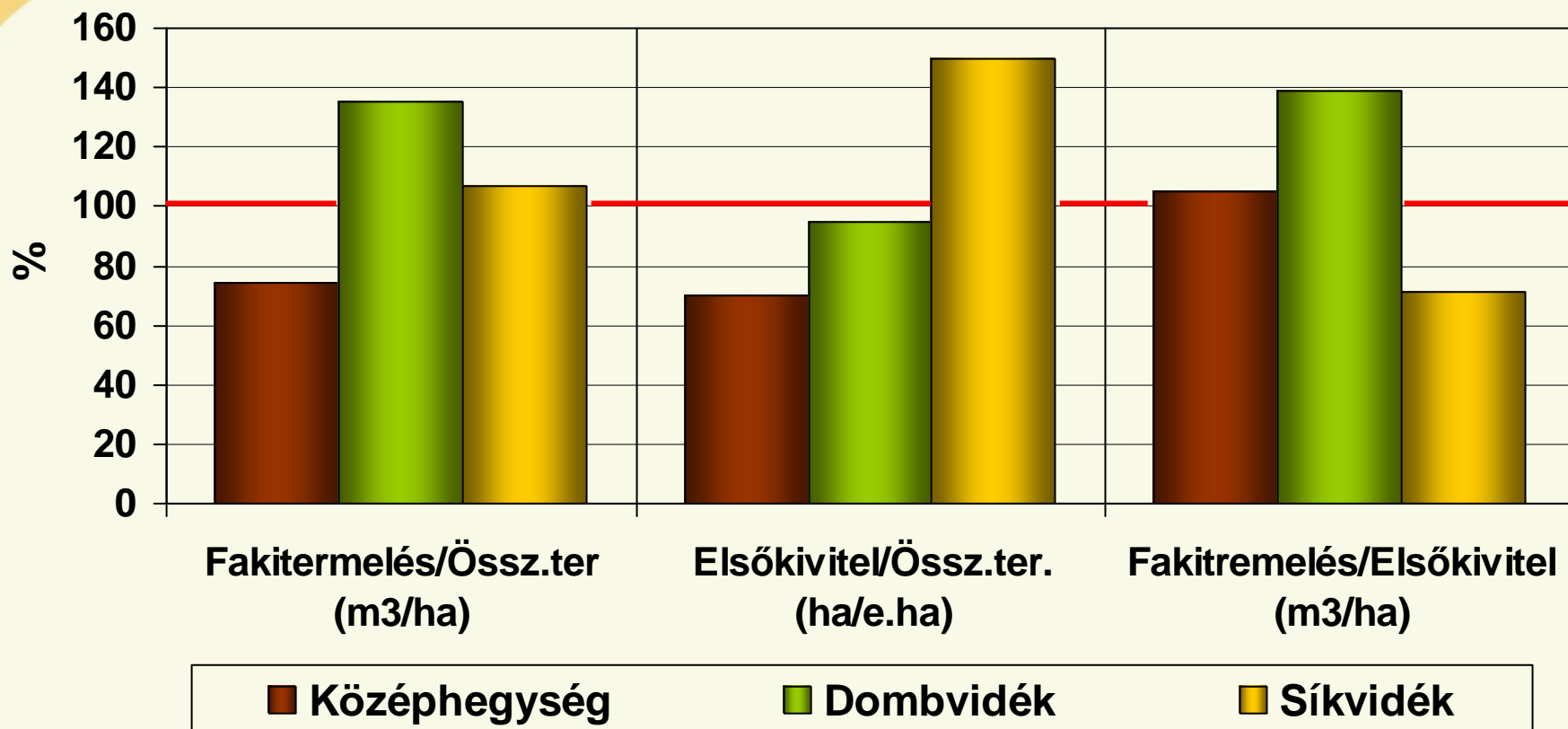

A 30 éven belül vágásérett különleges rendeltetésű erdőállományok területének és fakészletének aránya (%)

2001	2006-2015		2016- 2025	
Fafajcsoportok	Terület	Fakészlet	Terület	Fakészlet
Tölgy, bükk	43,8	40,9	45,5	43,3
Egyéb kemény lombos	27,7	26,9	26,2	27,5
Egyéb lágy lombos	27,9	31,8	25,0	29,3
Fenyő	27,5	27,6	21,4	22,8
Összes	30,7	31,9	28,9	31,2
2006	2006-2015		2016- 2025	
Fafajcsoportok	Terület	Fakészlet	Terület	Fakészlet
Tölgy, bükk	43,1	41,2	46,6	44,6
Egyéb kemény lombos	33,9	31,3	28,9	28,1
Egyéb lágy lombos	28,0	40,4	29,8	34,1
Fenyő	35,9	21,8	31,4	30,0
Összes	34,3	35,3	32,0	33,5

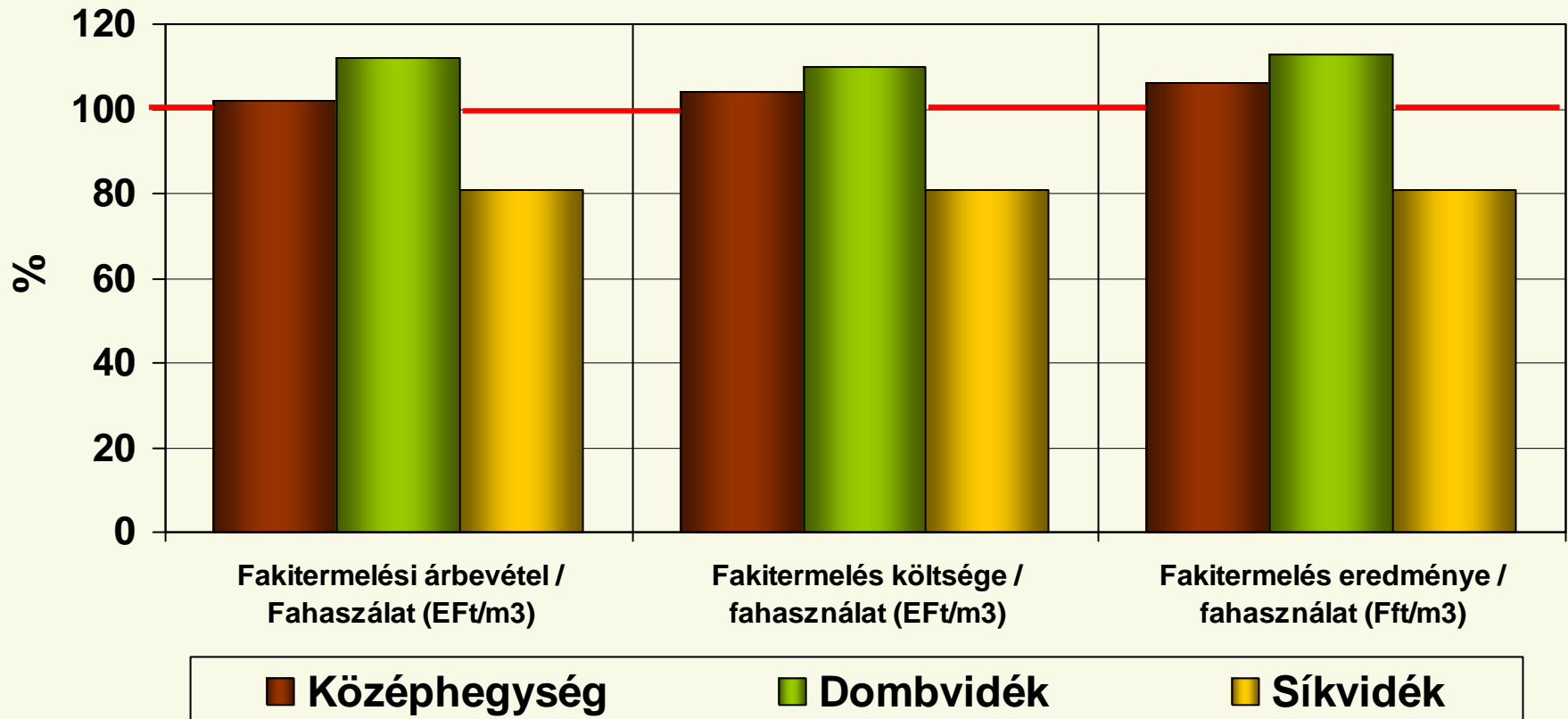
A fakitermelés és erdőfelújítás intenzitása

Az erdőgazdálkodás pénzügyi jellemzői

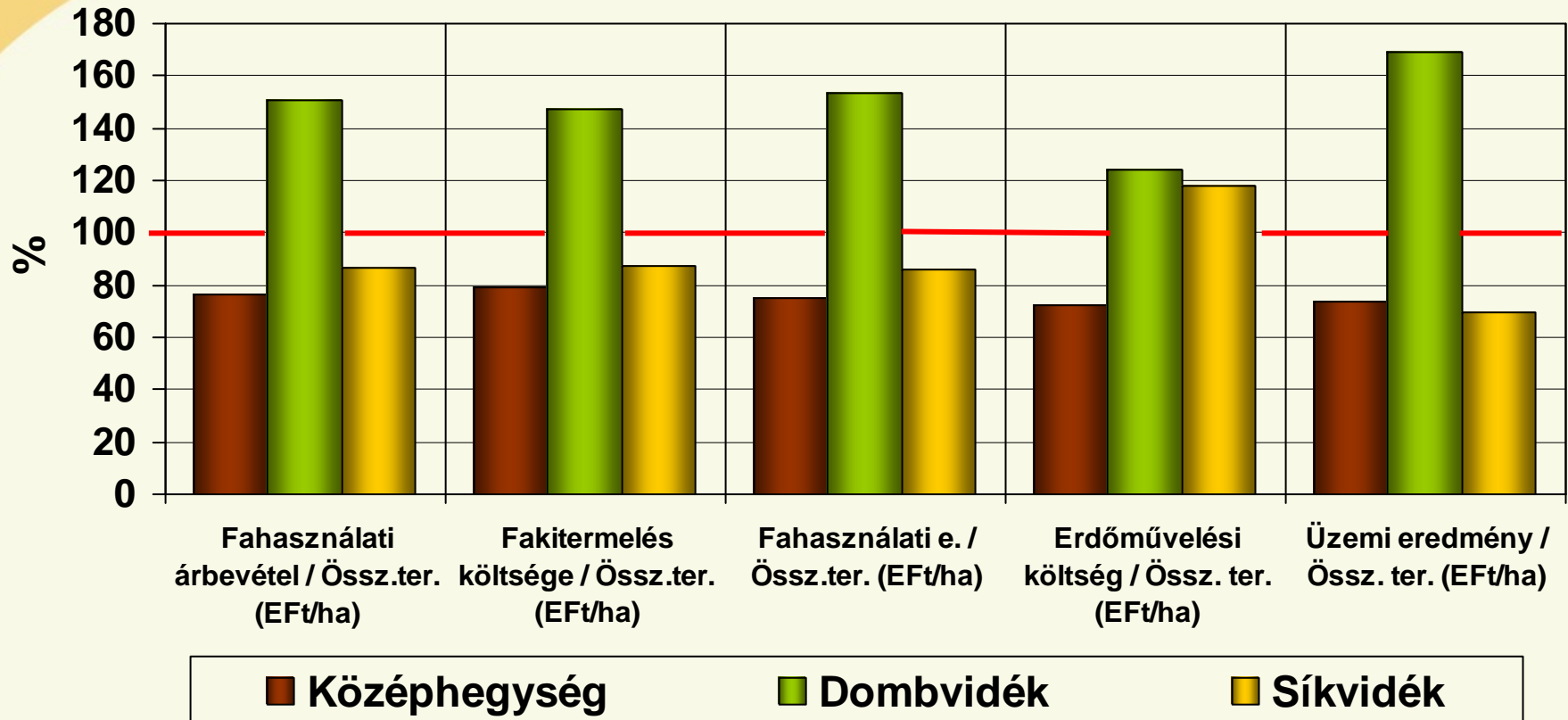
Térfogatalapú gazdasági jellemzők átlagtól való eltérése régiónként (2008)

Az erdőgazdálkodás pénzügyi jellemzői

Területalapú gazdasági jellemzők

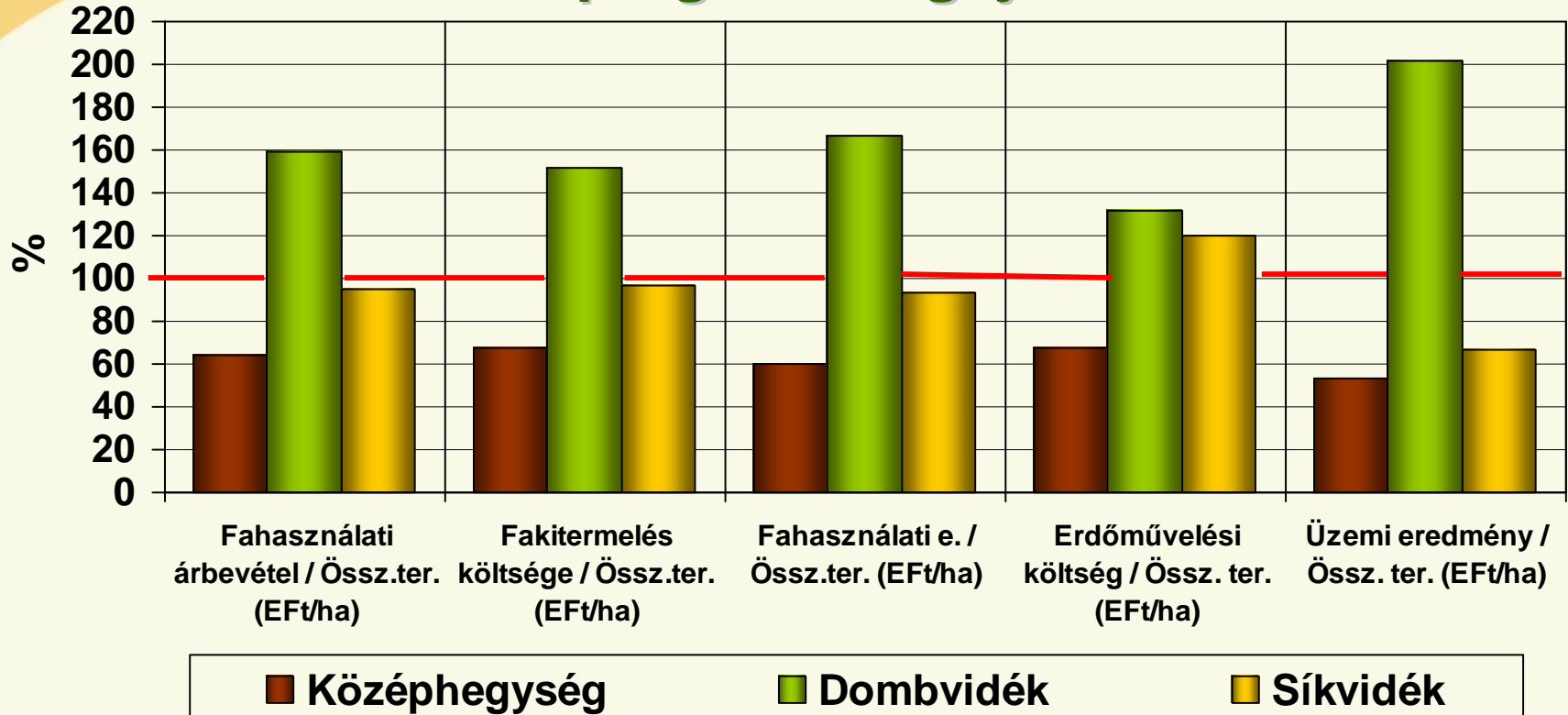

Erdőgazdálkodás (Fakitermelés és erdőfelújítás) 2008.

Az erdőgazdálkodás pénzügyi jellemzői

Területalapú gazdasági jellemzők

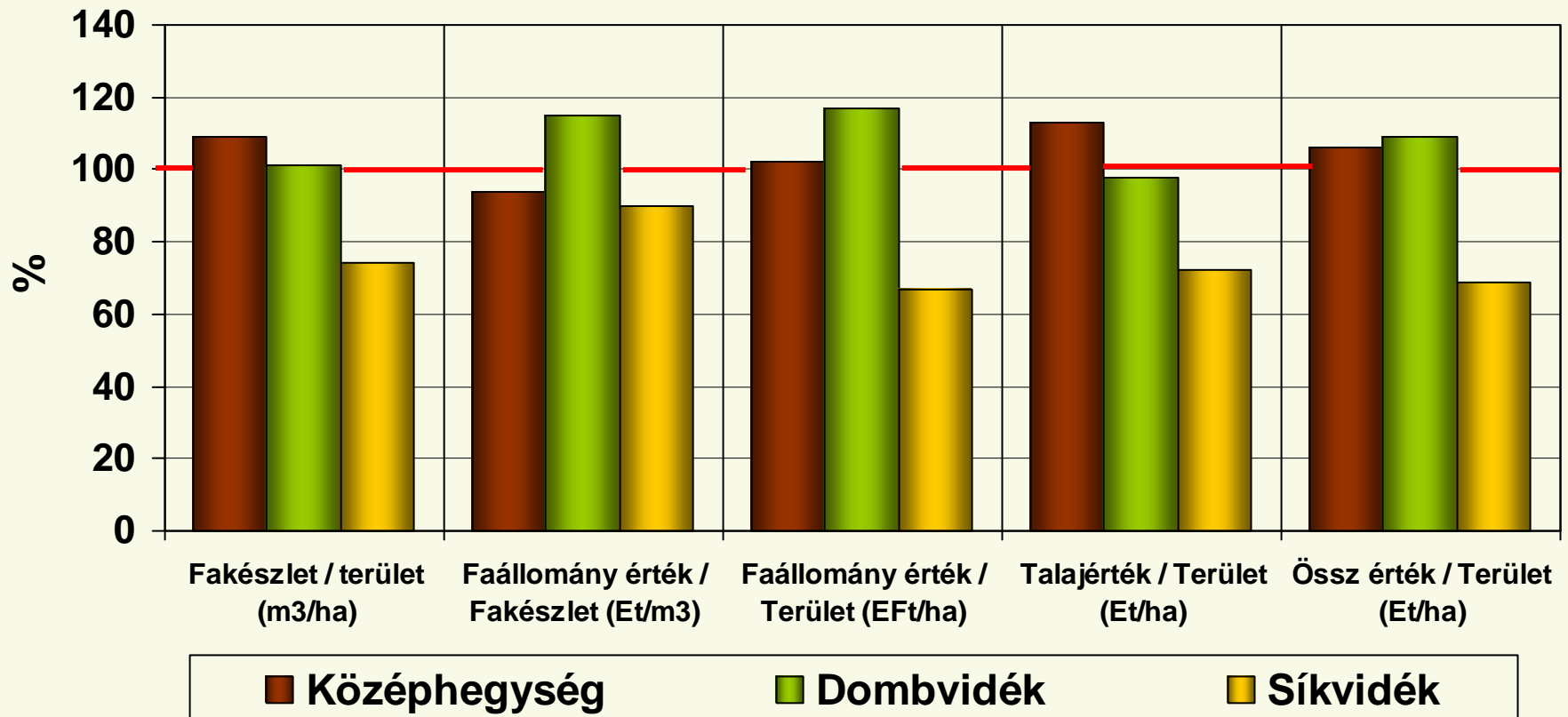

Erdőgazdálkodás (Fakitermelés és erdőfelújítás) 2002.

A régió arányok az időben alig változtak.

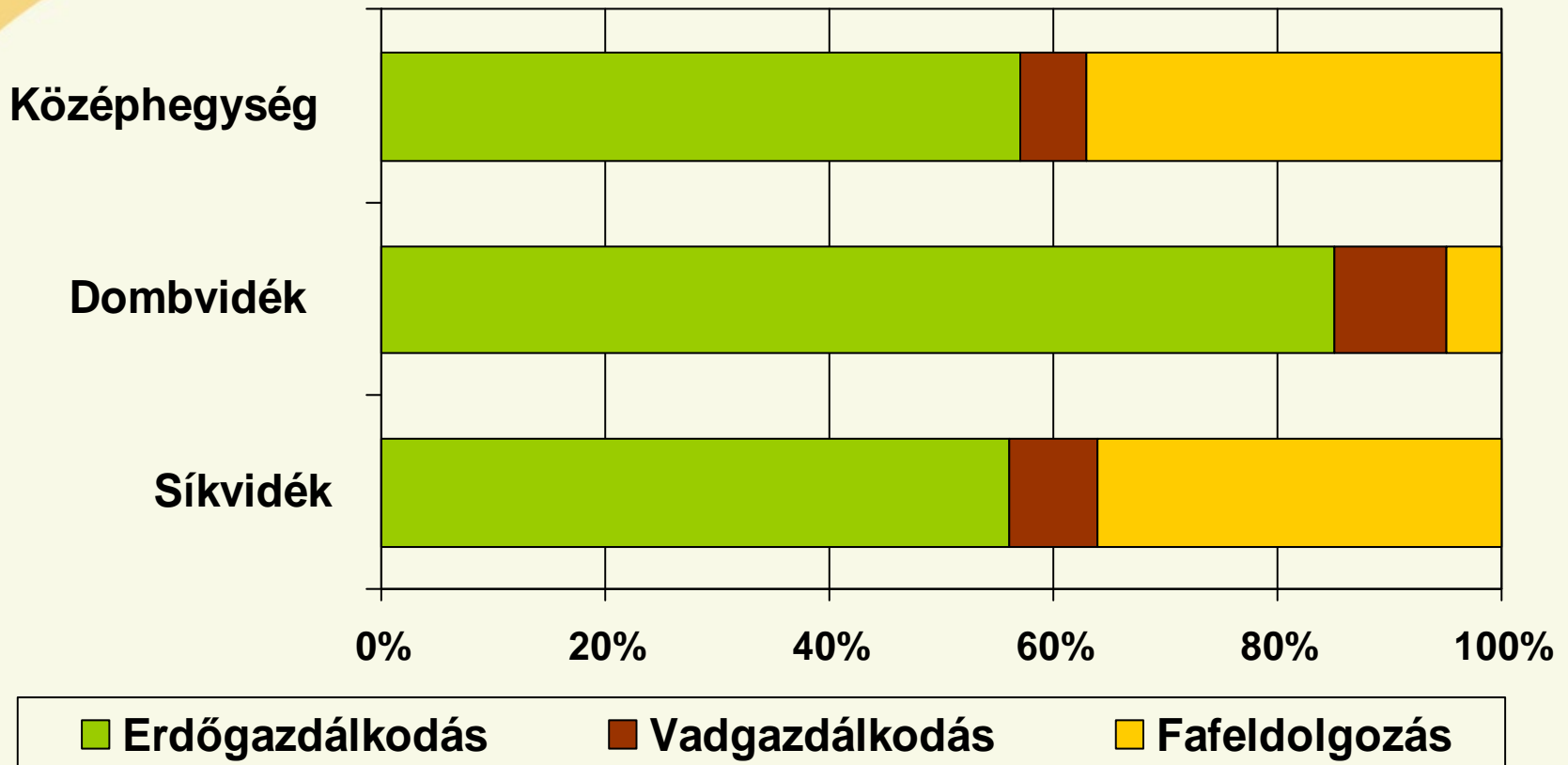
Erdővagyon érték átlagtól való eltérése régiónként

Az erdőgazdálkodás pénzügyi jellemzői

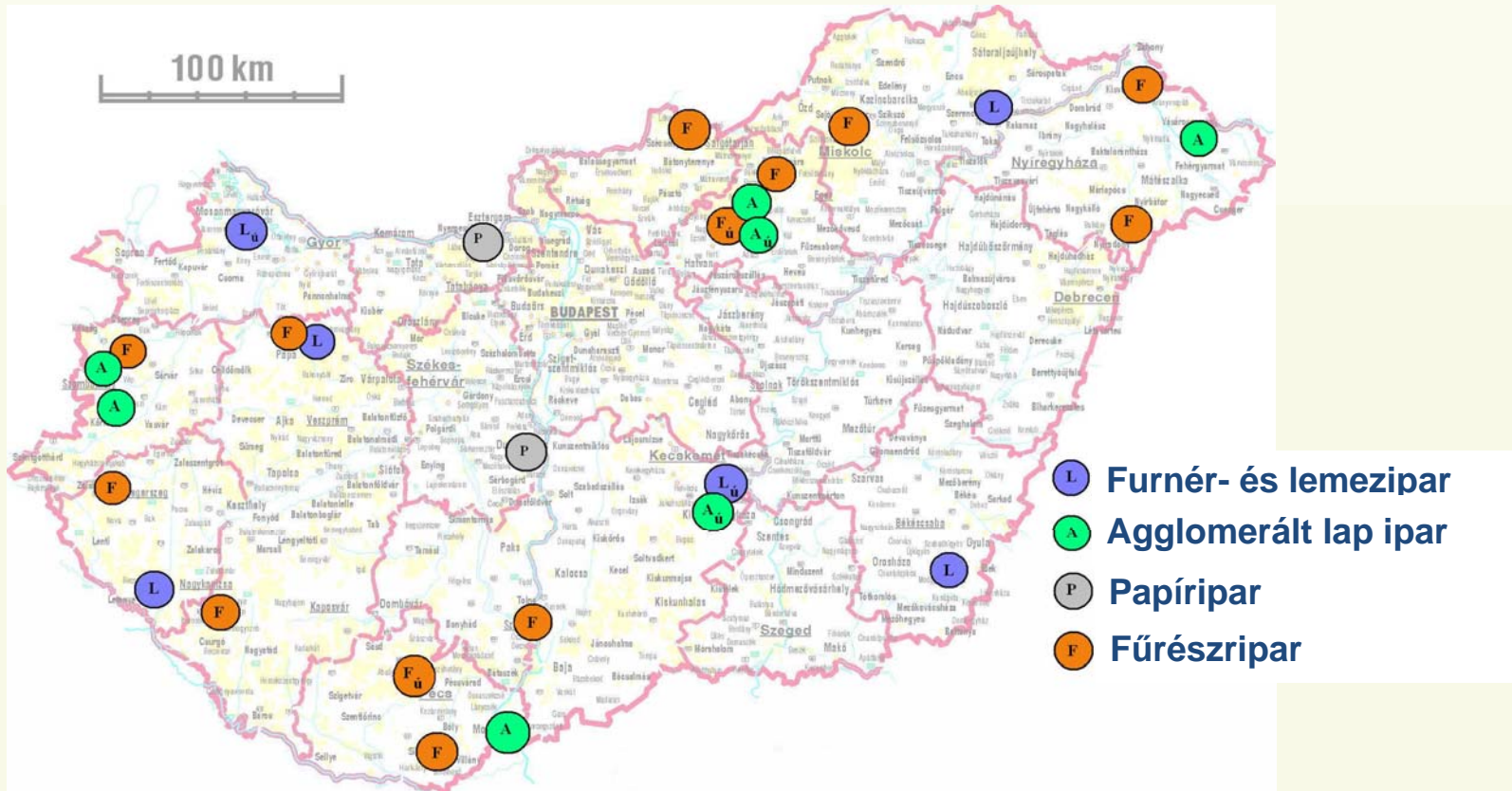
Bevétel eloszlása

Üzemágak aránya

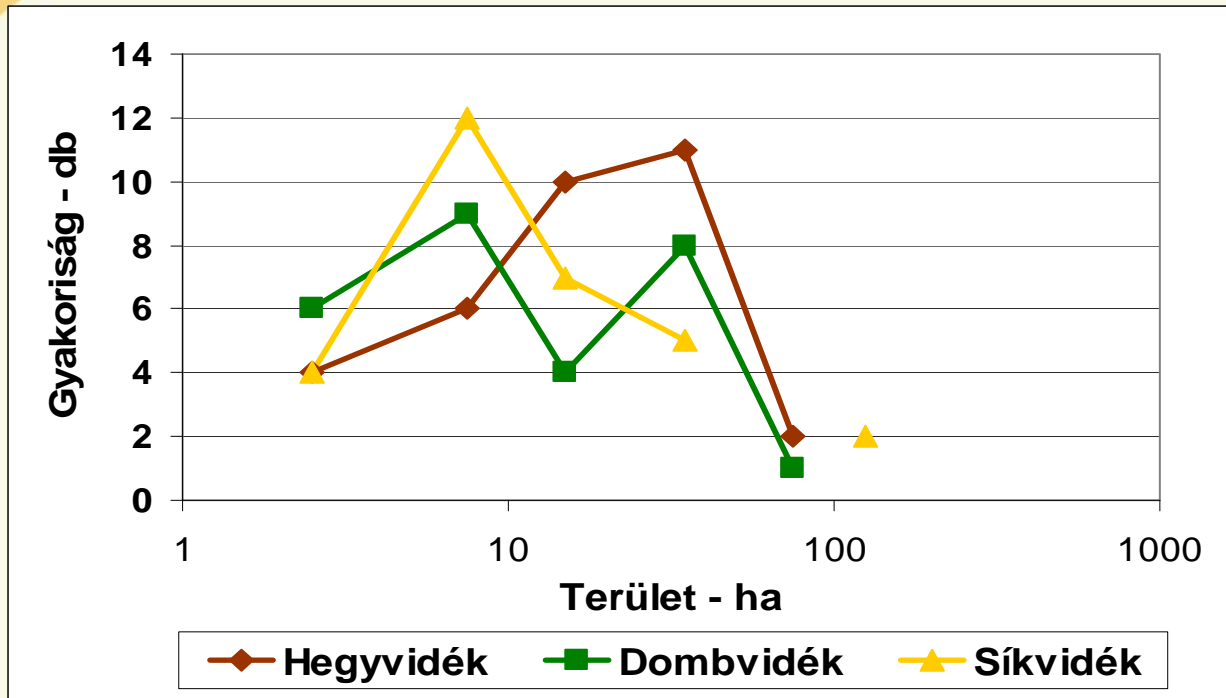
Fafeldolgozás – fejlesztési elképzelések - 2000

A tervezettnél alacsonyabb fejlesztés.

Erdészeti tájak – altájak nagysága

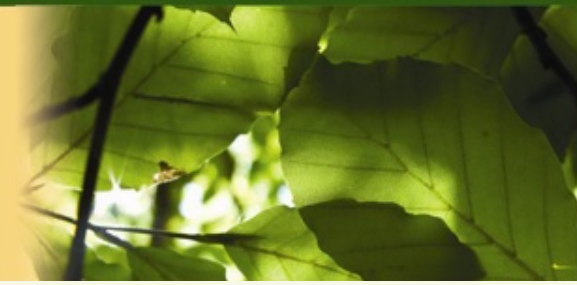

Minimum: 1,7 E ha

Maximum: 214 E ha

Átlag: 20,3 E ha

Az erdészeti altájak nagyságának nincs közvetlen hatása az erdőgazdálkodási egységek darabszámára és nagyságára.

Az erdőtulajdonosok és az erdőgazdálkodók kapcsolata

Gazdálkodók	SOK gazdálkodó ↑	ÁT Állami erdőgazdálkodók Öt: 1 145 296 ha Gsz: 402 db Át: 2 849 ha			Integrátorok Öt: 160 000ha Gsz: 64 db Át: 2 500 ha
			KT Önkormányzatok egyházak alapítványok Öt: 20 230 ha Gsz: 966 db Át: 21 ha	MT Egyéb gazdasági társaságok Öt: 142 569 ha Gsz: 1 820 db Át: 78ha	
		MT Egyéni erdőhasználó Öt: 390 929 ha Gsz: 30 131 db Át: 13 ha		MT Erdőbirtokosság Erdőszövetkezet Öt: 126 804 ha Gsz: 1 033 db Át: 123 ha	
		ÁT Gazdálkodó nélkül Öt: 10 170 ha	Tulajdonosok		MT Gazdálkodó nélkül Osztatlan közös tulajdon Öt: 10 170 ha

1

ÁT: Állami tulajdon

MT: Magántulajdon

KT: Közösségi tulajdon

Öt: Összes terület

Gsz: Gazdálkodók száma

Át: Átlag terület

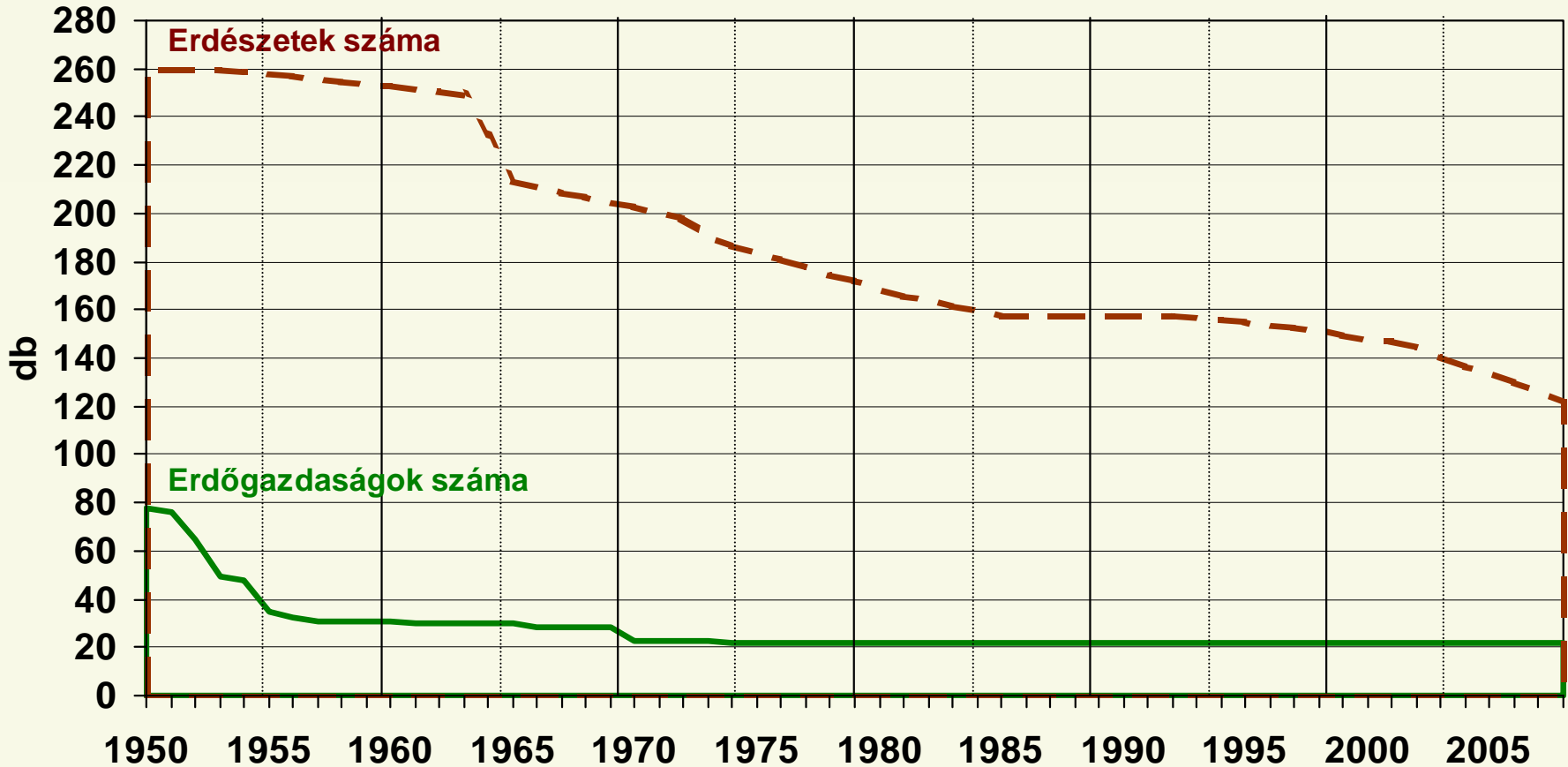
Sajátos megoldatlan problémák

Üzemméret

Erdőgazdaságok, erdészetek – Történelem 1950-től

Az elmúlt 40 évben a gazdaságok szervezetét érintő alapvető változtatás nem történt, az erdészetek száma csökkent.

Megnevezés	Mérték-egység	Átlag	Összes	Minimum	Maximum	Max./Min.
Erdőterület–19 EGRt.	Ezer ha	50,9	967,7	17,6	108,3	6,2
Erdészetek száma	db	7,1	135	3	14	4,7
Erdészetek területe	Ezer ha			5,4	11,7	2,2

	Mérték-egység	Kategóriák				
		1	2	3	4	5
Erdészetek	Ezer ha	– 5	5,0 – 6,5	6,5 – 8,0	8,0 – 10,5	10,5 –
Gyakoriság	db	22	34	37	32	11

Az erdészetek számának csökkenése közben az eltérésük alig mérséklődött.

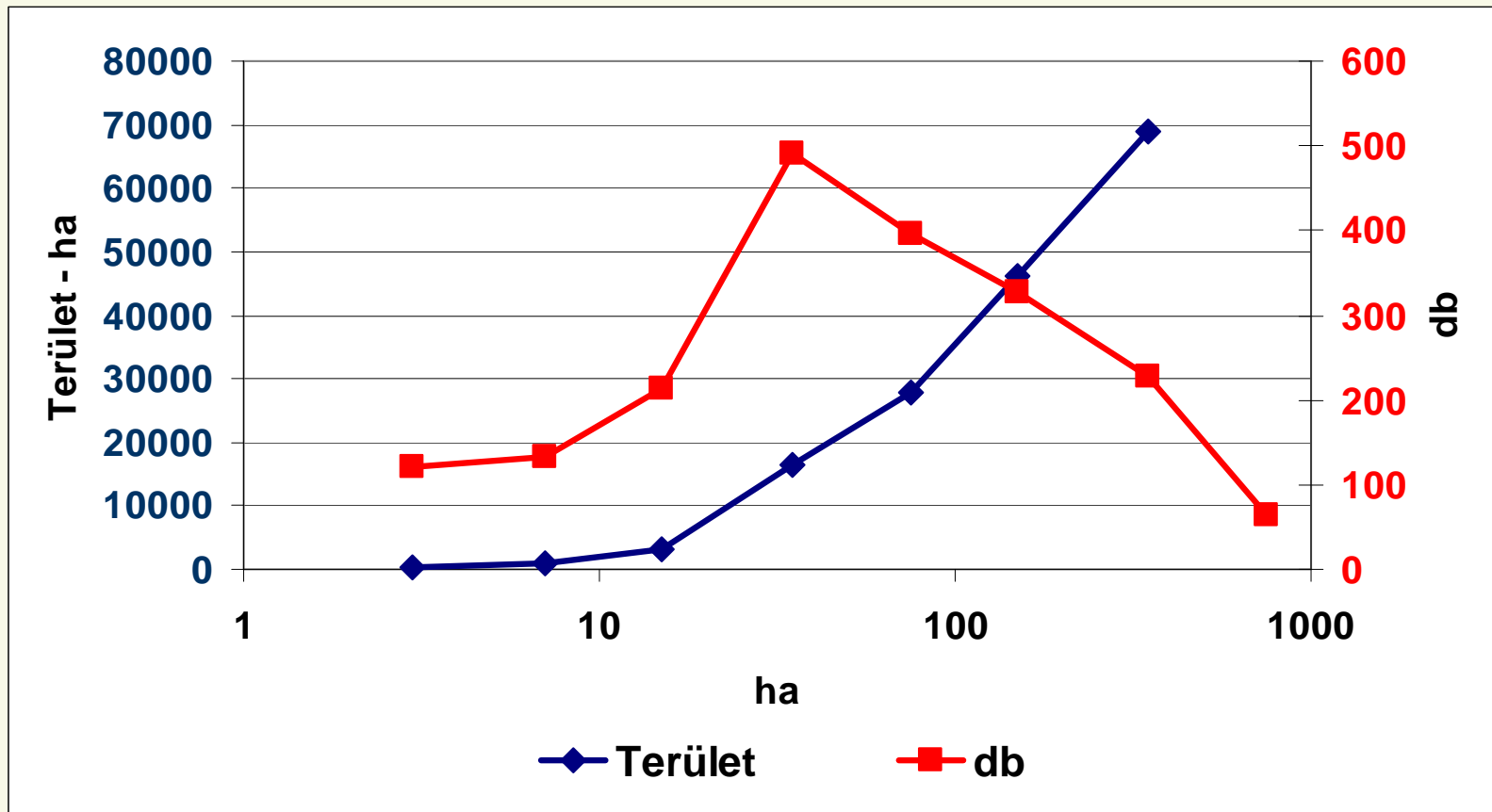

Magántulajdonú erdőgazdasági társaságok

Erdőgazdasági tájak	Összes gazdálkodó	Összes terület	Átlagos terület
	db	ha	ha/db
Középhegység	662	80 838	122
Dombvidék	817	80 402	98
Síkvidék	492	63 730	130

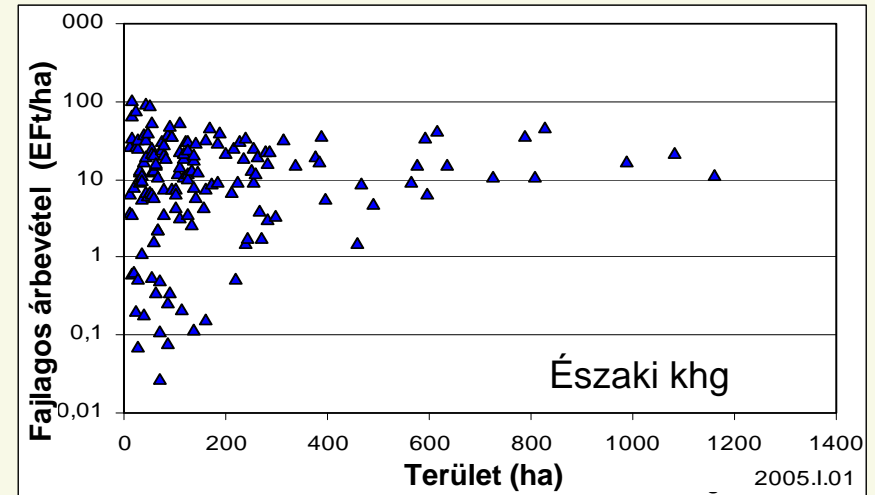
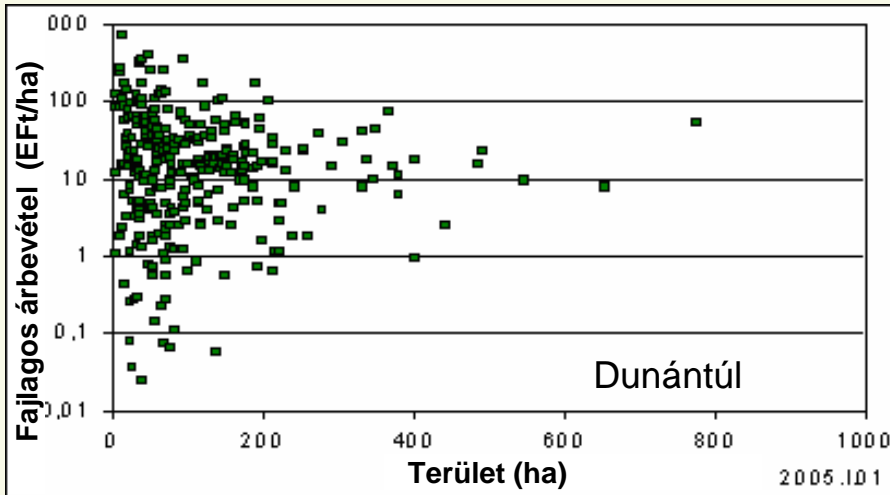

Magántulajdonú erdőgazdálkodók

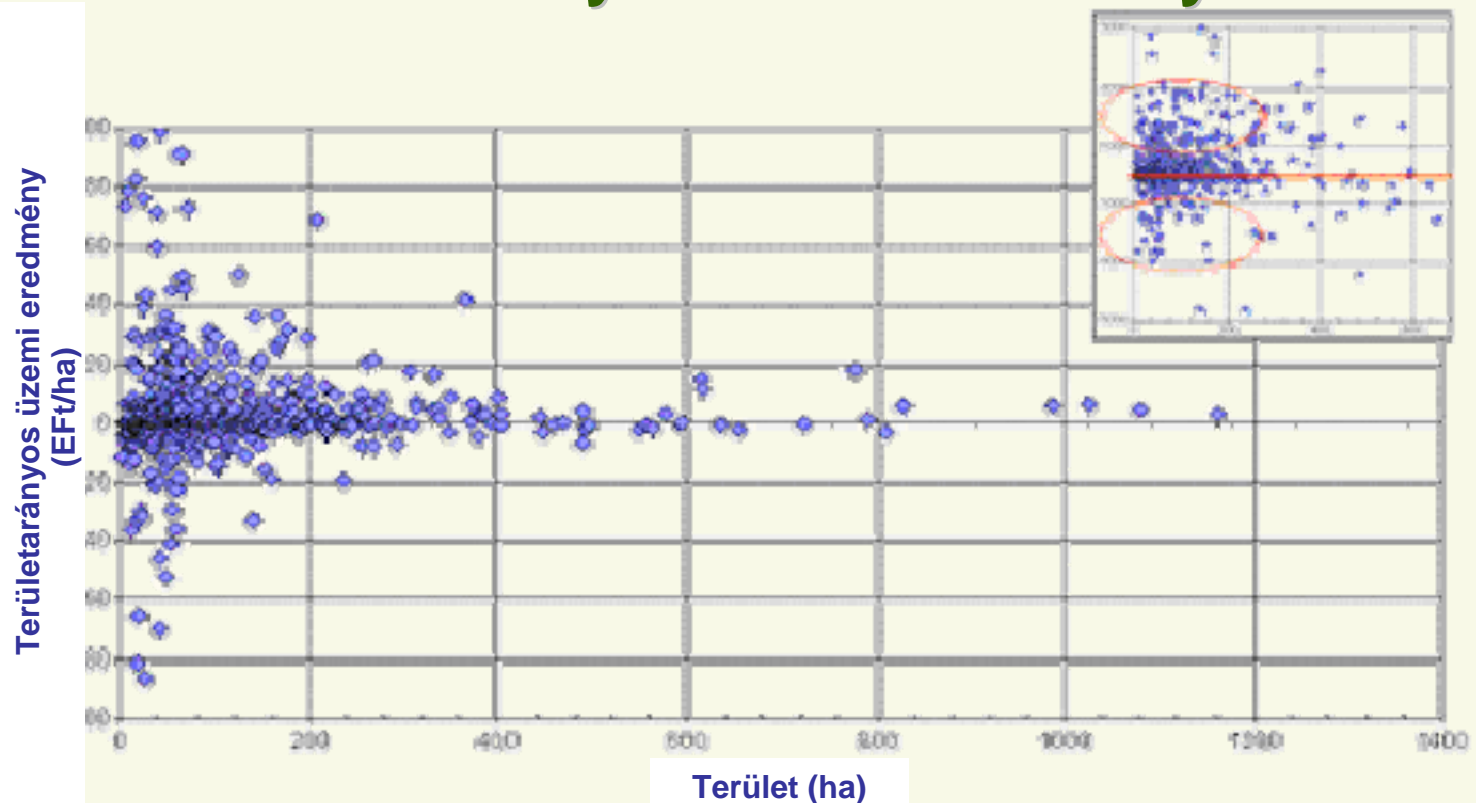
Erdőbirtokossági társulatok területarányos árbevétele

A területarányos árbevétel a terület növekedésével stabilizálódik.

Erdőbirtokossági társulatok területarányos üzemi eredménye

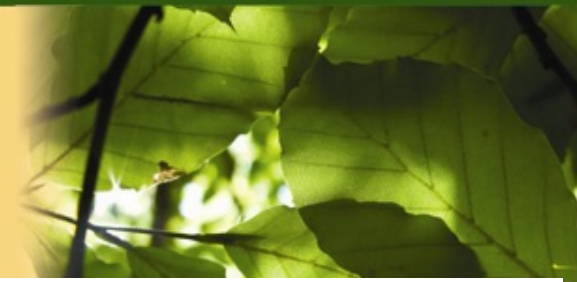

A területarányos üzemi eredmény a terület növekedésével stabilizálódik.

Erdőgazdálkodási Intézet

Az üzemméret és az integráció

Az üzemméret jelentősége minimalizálódik ha

- ❖ az erdő üzemágként integrálódik mezőgazdasági családi üzembe
 - ◆ részleges megoldás lehet a távoli jövőben
- ❖ a vállalkozói szférában az erdőgazdálkodási szolgáltatások
 - ◆ kapacitása elégséges és műszaki színvonala megfelelő,
 - ◆ erdőgazdálkodási integrációban, ahol az integrátor az életképes üzemméretet erdőg-i szolgáltatás nyújtásával éri el.

Életképes üzemméret a legkönnyebben integrációval érhető el

Erdőgazdálkodási integráció

Olyan különleges üzemszervezési forma, melynek keretében a gazdálkodás személyi és tárgyi feltételeivel nem rendelkezők – erdőgazdálkodói jogállásuk megőrzése mellett – felek közötti eseti szerződéssel kapcsolódhatnak az integrátorhoz.

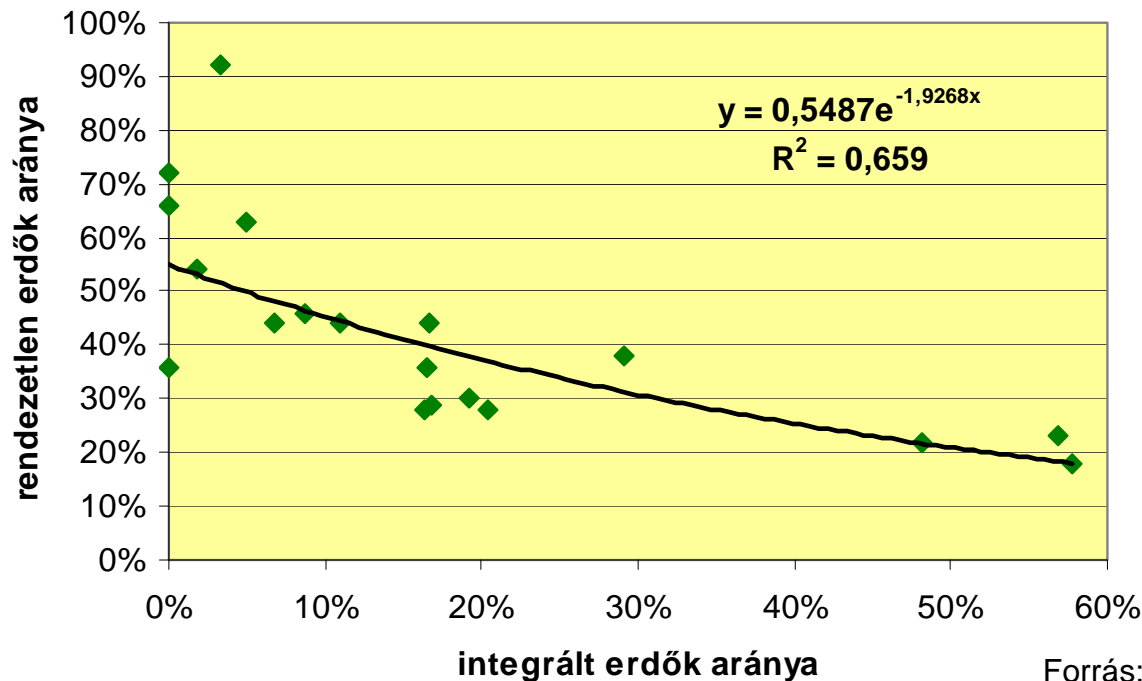
Birtokkonceptió helyett tevékenység koncentráció.

Forrás: Bartha P. 2005.

Integráció - Együttműködés

Az integrációban résztvevő és a gazdálkodó nélküli területek közötti összefüggés

Az integráció mint szervezőerő a gazdálkodó nélküli területeket kimutathatóan csökkenti.

Az erdőgazdasági társaságok belső, szakmai és regionális együttműködései

	Vadgazdálkodás		Fafeldolgozás	
	2002	2008	2002	2008
Együttműködések száma	3	1	2	2
Hegyvidék	3	1	3	3
Dombvidék	5	4	6	4
Síkvidék	4	1	2	2
Összesen	12	6	11	9

Egyedi térségi együttműködések, pl.:

Naturpark Kht.; Biomassza Energia Klaszter; Geopark Nonprofit Kft.
Vadspark Kht.; Agrárközpont Kht.

Erdőgazdálkodási szolgáltató egység: **11 db**

Platform – Erdőre alapozott iparok

Az ERFIP-NTP együttműködési megállapodásának aláírása

Megalakult: 2007-ben a Forest Based Industry Technology Platform magyarországi szervezeteként.

Tagjai:

- Nyugat-magyarországi Egyetem
- Országos Erdészeti Egyesület
- Fagazdasági Országos Szövetség
- Erdészeti Tudományos intézet
- Pannon Fa- és Bútoripari Klaszter
- Magyar Fa- és Bútoripari Szövetség
- Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége

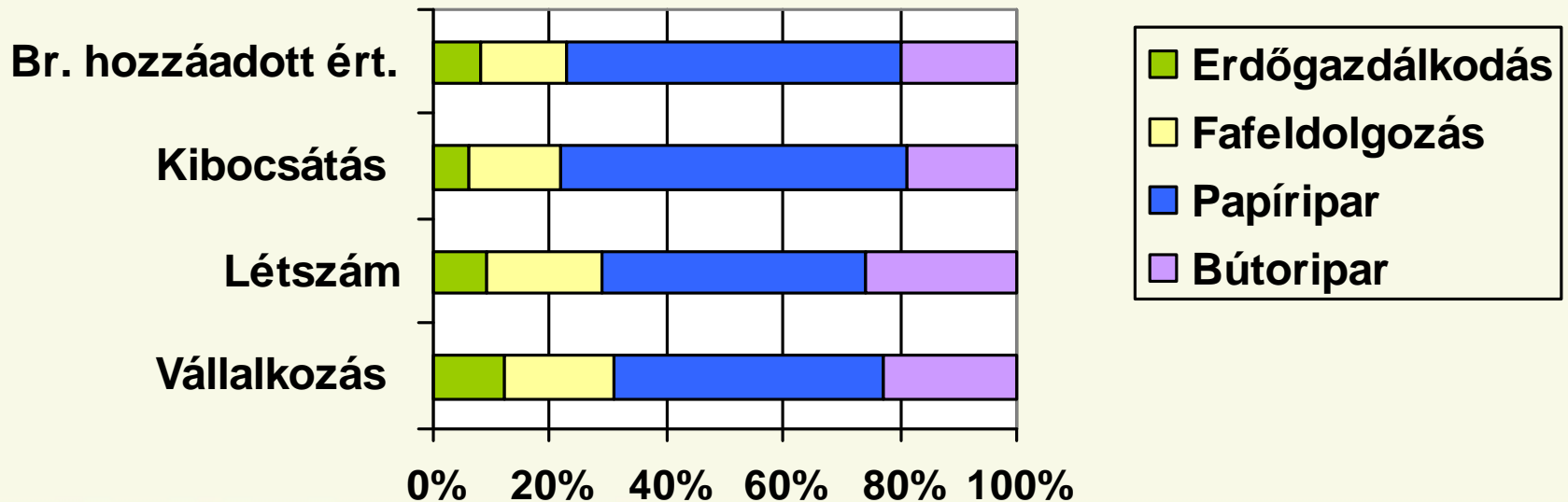
Célja:

Az érintett szakterületek nemzeti kutatási stratégiájának és programjának kidolgozása, amely a versenyszféra részvételével készül, és a nemzetközi szerveződésnek köszönhetően közvetlenül az EU döntései során (pályázati prioritások) figyelembe vehető.

Az erdő és faipari iparágak

Megnevezés		Erdőre alapozott iparok	%	Nemzetgazdaság összesen
Társas vállalkozás	E db	13	4	312
Létszám	E fő	101	5	2161
Kibocsátás	Mrd. Ft	1 156	4	32 319
Br. Hozzáadott érték	Mrd. Ft	323	3	10 757

Az erdő haszna a ráépülő iparokkal megsokszorozódik.

A klaszterek jellemzői

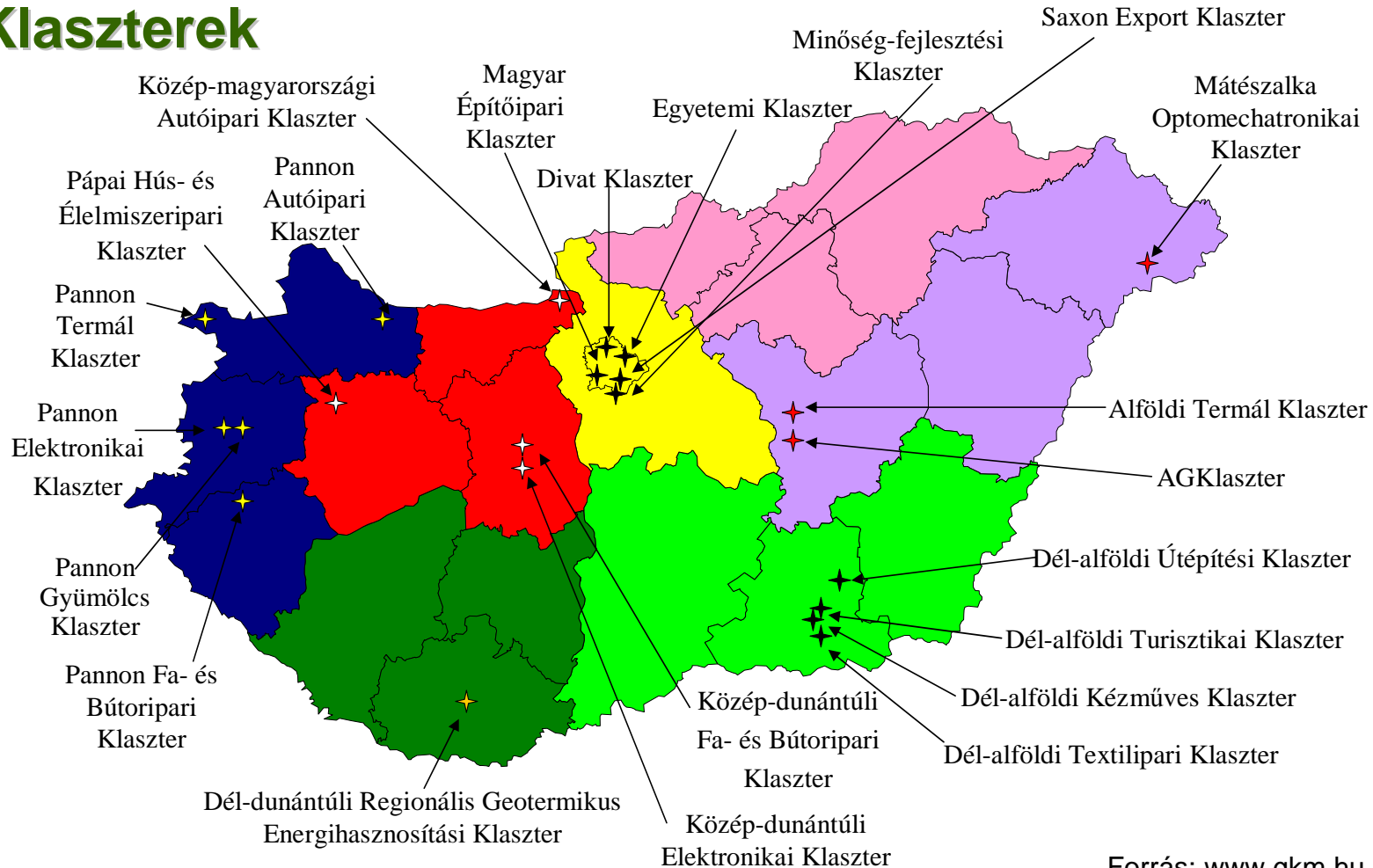
- ❖ egy értéklánc mentén létrejött
- ❖ földrajzilag koncentrált
- ❖ innovációs képesség
- ❖ iparág dominanciája
- ❖ egymással kölcsönös kapcsolatban álló vállalkozások között verseny és együttműködés

Pl.: Pannon Fa- és Bútoripari Klaszter

Észak-magyarországi Biomassza Energia Klaszter

Klaszterek

Forrás: www.gkm.hu.

A klaszterek – hálózatok száma nő, az együttműködés jelentősége fokozódik.

Erdővagyon-gazdálkodási Intézet

Erdővagyon-gazdálkodási Intézet

**A regionális erdőgazdálkodáshoz
Regionális Nemzeti Erdőprogram szükséges.**

**Köszönöm
megtisztelő figyelmüket!**

